

PODPORA ČITATEĽSKÝCH AKTIVÍT V ŠKOLSKÝCH KNIŽNICIACH NA SLOVENSKU

Mgr. Rozália Cenigová *

Medzi základné úlohy školských knižníc patrí aj rozvoj čitateľskej gramotnosti žiakov – používateľov knižnično-informačných služieb. Školskí knihovníci sa v spolupráci s učiteľmi dennodenne usilujú u žiakov rozvíjať čitateľské zručnosti, vzťah k literatúre a spisovnému jazyku, ako aj pocit zodpovednosti za zverené knihy. Na jednej strane sa teda školská knižnica stáva informačným a čitateľským centrom, na druhej strane aj centrom vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí. A práve pri realizácii rôznych foriem a metód kolektívnej práce so svojimi používateľmi sa školské knižnice inšpirovali buď celoslovenskými či medzinárodnými projektmi určenými na podporu čítania, alebo kreatívne tvorili vlastné projekty.

Mgr. Rozália Cenigová, ústredná metodička pre školské knižnice
(foto Helena Mlejova)

PROJEKTY METODICKÉHO CENTRA SLOVENSKEJ PEDAGOGICKEJ KNIŽNICE PRE ŠKOLSKÉ KNIŽNICE

SÚŤAŽ O NAJZAUJÍMAVEJŠIE PODUJATIE ŠKOLSKEJ KNIŽNICE

Od roku 2005, keď Slovenská pedagogická knižnica (SPN) prvý raz vyhlásila *Súťaž o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice*

* Slovenská pedagogická knižnica, Bratislava
e-mail: rozalia.cenigova@spgk.sk

skej knižnice k Medzinárodnému dňu školských knižníc, sa táto súťaž teší veľkej obľube. Dôkazom je počet zúčastnených školských knižníc – v rokoch 2005 – 2009 sa do súťaže zapojilo **1 238 školských knižníc**.

Osobnú záštitu nad súťažou každý rok preberá minister školstva Slovenskej republiky. Finančné prostriedky na nákup kníh podľa vlastného výberu do vlastných školských knižníc venuje víťazom súťaže sekcia regionálneho školstva Ministerstva školstva SR. Doteraz bolo podporených **37 víťazných školských knižníc** sumou **18 903,96 €** (569 500,70 Sk). Od roku 2007 majú prvé tri ocenené školské knižnice možnosť každoročne prezentovať činnosť svojich školských knižníc i samotné podujatia na medzinárodnej konferencii *Školské knižnice ako informačné a kultúrne centrá škôl*.

Cieľom súťaže je zábavnými formami práce s knihou podporiť u žiakov dobrý a trvalý vzťah ku knihe, školskej knižnici, k čítaniu a poznávaniu nového.

Téma súťaže sa každý rok mení. Doteraz boli vyhlásené tieto témy: *Objavovanie dobrodružstva* (2005), *Čítanie. Poznávanie. Konanie* (2006), *Vzdelávanie podporované školskou knižnicou* (2007), *Čitateľská gramotnosť a vzdelávanie vo vašej školskej knižnici* (2008), *Školské knižnice: Veľký obraz – divadelné stvárnenie najzaujímavejšieho príbehu* (2009). Školské knižnice pripravovali v rámci súťažných podujatí najmä literárne a vedomostné kvízy, hudobno-dramatické pásma, čitateľské maratóny, prezentácie vlastnej tvorby žiakov, dramatizácie rozprávok (najčastejšie to bola *Červená čiapočka*, *Popoluška*, *Šípková Ruženka*, *O psičkovi a mačičke*, *O troch prasiatkach*, *Janko Hraško*), dramatizácie povestí (napr. *Dunajská kráľovná*, *Jánošíkova výzbroj*, *Tri prúty kráľa Svätopluka*), dramatizácie balád od Jána Bottu a Karla Jaromíra Erbena, leporelá z obrázkov najobľúbenejších kníh, literárne relácie do školských rozhlasov alebo čítanie rozprávok v obecných rozhlasoch, rozprávkové karnevaly, živé komiksy na zábavné texty a tiež exkurzie do tlačiarň a univerzitných knižníc v Bratislave a Prešove alebo do verejných knižníc. Viaceré školské knižnice zorganizovali besedy nielen so slovenskými spisovateľmi, ale aj s nemeckými, maďarskými, ba i s rumunskými básnikmi.

Každý rok pripravili niektoré školské knižnice *Deň otvorených dverí*, na ktorý pozvali rodičov a starých rodičov žiakov, ako aj ďalších členov miestnych komunit. Medzi veľmi radostné patrili podujatia, na ktorých žiaci druhého stupňa čítali rozprávky mladším žiakom alebo škôlkarom alebo predčítavanie diel od obľúbených spisovateľov bývalými učiteľmi. Doplnkom väčšiny podujatí boli výstavy a burzy kníh.

Pri príležitosti osláv *Medzinárodného dňa školských knižníc* bolo slávnostne otvorených aj niekoľko školských knižníc (napr. v Základnej škole na Cádrovej ul. v Bratislave, Súkromnej základnej škole u Filipa v Banskej Bystrici, v I. Základnej škole na ul. Sama Chalupku v Prievidzi).

Viaceré školské knižnice zorganizovali svoje podujatia v spolupráci s verejnými knižnicami (napr. s Knižnicou Antona Bernoláka v Nových Zámkoch, Hontiansko-novohradskou knižnicou A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši, Tekovskou knižnicou v Leviciach, Verejnou knižnicou Michala Kováča v Banskej Bystrici, Mestskou knižnicou v Dunajskej Stredě, Gelnici a v Malackách).

Osobitne treba vyzdvihnúť propagáciu podujatí samotnými školskými knihovníkmi, na ktorú sa využívali nástenky, školské časopisy, pozvánky, webové stránky škôl a obcí a ojedinele aj obecný rozhlas. Viacerí školskí knihovníci pozývali na svoje podujatia zástupcov regionálnych printových médií (napr. noviny *Michalovec*, *Pod Virhorlatom*, *TEMPO*, *Košútsky spravodajca*, *Slovo Zemplína*, *Kysuce*, *Trenčianske noviny*, *Prešovský večerník*) a elektronických médií (napr. Slovenský rozhlas, televízia JOJ, Devínska televízia, Kežmarská televízia, TV Levoča, Turzovská televízia, TV Reduta, televízia Liptov) s cieľom oboznámiť širokú verejnosť s oslavou školských knižníc.

Zo súťaže mali radosť tak školskí knihovníci, ako aj samotní žiaci. Školskí knihovníci sa tešili najmä zo zvýšeného počtu pravidelných používateľov školských knižníc, čo potvrdzujú slová školskej knihovníčky Mgr. Kataríny Nociarovej zo Základnej školy vo Víglašii: „*Naučili sa chodiť do školskej knižnice, naučili sa vyhľadávať knihy, zaujímavé príbehy, pochopili, že to môže byť častokrát zábava a mnohí pochopili, že kniha je ozaj niečo, čo sa nedá ničím nahradiť.*“ Dôkazom toho, že súťaž si obľúbili aj žiaci, sú úprimné vyjadrenia žiakov. Jakub Semišák, žiak 3. B zo Základnej školy s materskou školou, Dolinského v Martine napísal: „*Mne sa veľmi páčilo (podujatie). Dúfam, že to bude aj na budúci rok. Preto ešte chcem ísť, lebo rád čítam. Prosím, nech to je aj na budúci rok.*“ A Kristína Orišková, žiačka Základnej školy s materskou školou Rudolfa Hečku z Dolnej Súče, napísal: „*Som rada, že sa každý rok opakuje tento jedinečný a nezabudnuteľný deň knižníc.*“

Je vhodné poznamenať, že prínosom súťaže v posledných dvoch rokoch je aj zvýšená účasť mentálne postihnutých detí a detí pochádzajúcich zo sociálne znevýhodnených pomerov. Dokonca v roku 2009 sa na 2. mieste v *Súťaži o najzaujímavejšie podujatie školskej knižnice* umiestnila Špeciálna základná škola na Kováčskej ulici v Gelnici.

Samotný *Medzinárodný deň školských knižníc (International School Library Day)* vyhlásila Dr. Blanche Woolls, prezidentka Medzinárodnej asociácie školského knihovníctva, v roku 1999 a deň osláv stanovila na štvrtý októbový pondelok.

ČESKO-SLOVENSKÝ PROJEKT ZÁLOŽKA DO KNIHY SPOJUJE ŠKOLY

Pri príležitosti *Medzinárodného mesiaca školských knižníc*, ktorý bol vyhlásený pri príležitosti 10. výročia *Medzinárodného dňa školských knižníc*, Národná pedago-

gická knižnica Komenského v Prahe (divízia Ústavu pre informácie vo vzdelávaní) spoločne so Slovenskou pedagogickou knižnicou pripravili česko-slovenský projekt *Záložka do knihy spojuje školy*. Cieľom projektu bolo v mesiaci október nadviazať kontakty medzi českými a slovenskými základnými školami a strednými školami a podporiť čítanie prostredníctvom výmeny záložiek do kníh, ktoré mohli žiaci vyrobiť ľubovoľnou technikou.

V Českej republike sa do projektu prihlásilo 55 základných škôl a 2 stredné školy s celkovým počtom **5 643 žiakov**. V Slovenskej republike sa do projektu zapojilo 164 základných škôl a 42 stredných škôl s celkovým počtom **19 447 žiakov**.

Projekt sa stretol s veľkým záujmom u učiteľov i žiakov, čo potvrdzujú vyjadrenia zúčastnených. Napríklad učiteľka Alexandra Marková zo Spojenej školy, Tilgnerova v Bratislave napísal: „*Naše deti boli z tohto projektu nadšené. S chuťou a zábavou tvorili záložky. Myslíme si, že aj toto je forma, ako ukázať deťom, že čítanie je stále aktuálne a dokonca čítať s krásnou záložkou je aj lákavé.*“ Iná učiteľka, Zuzana Poláková zo Základnej školy Trstená v Rakovej, napísal: „*Zapojili sme sa doňho kvôli krásnej myšlienke a poslaniu.*“

Pri tvorbe záložiek sa žiaci nechali inšpirovať internetom, časopismi, svojou fantáziou a veľakrát aj zážitkami z prečítaných kníh. K samotným záložkám žiaci často svojim kamarátom z pridelených partnerských škôl prikľadali propagačné materiály o svojej škole, meste, dedine, školské časopisy, vlastné fotografie, sprievodné listy, v ktorých sa predstavili a opísali aktivity v škole, prípadne priložili rôzne ručné práce.

V priebehu novembra 2009 zúčastnené partnerské školy dobrovoľne vyhodnocovali priebeh celého projektu a závery boli zverejnené na webových stránkach obidvoch inštitúcií.

Prínosom celého projektu bolo nielen nadviazanie nových kontaktov medzi školami, podpora záujmu o čítanie, zvýšenie návštevnosti školských knižníc, ale aj vytvorenie priestoru na ďalšiu spoluprácu a prehĺbenie priateľských vzťahov medzi žiakmi a učiteľmi z partnerských škôl. Napríklad viaceré zúčastnené základné a stredné školy mali záujem v spolupráci pokračovať formou písania si listov, výmeny výtvarných prác, vianočných pozdravov či vianočných darčiekov. Dôkazom toho sú slová Eriky Cipovovej, učiteľky zo Základnej školy v Lehote pod Vtáčnikom: „*Členovia literárno-dramatického krúžku sa rozhodli, že sa pokúsia niečo podobné zorganizovať s našou partnerskou školou (ZŠ Frýdek-Místek) aj počas Vianoc – chceme zaslať našim kamarátom vianočné pohľadnice. Navonok veľmi jednoduchý projekt, a aké nesie v sebe posolstvo! Ďakujeme zaň a tešíme sa na ďalšie podobné projekty.*“ Pridanou hodnotou celého projektu bolo, že sa českí i slovenskí žiaci stali vzácnymi poslami dobra a žičlivosti.

ROZVOJOVÝ PROJEKT MINISTERSTVA ŠKOLSTVA SR ELEKTRONIZÁCIA A REVITALIZÁCIA ŠKOLSKÝCH KNIŽNÍC

Ministerstvo školstva SR vyhlásilo rozvojový projekt *Elektronizácia a revitalizácia školských knižníc* pre zriado-

vateľov základných škôl a stredných škôl prvý raz v roku 2006. Základnou prioritou podpory v oblasti revitalizácie školských knižníc boli práve aktivity zamerané na čitateľskú gramotnosť a na nákup kníh. Napríklad v rámci rozvoja čitateľskej gramotnosti školské knižnice plánovali čitateľské dielne, týždeň hlasného čítania, literárne a vedomostné súťaže, tvorivé písanie, besedy so spisovateľmi, ilustrátormi, prekladateľmi, poprípade s regionálnymi alebo celoslovenskými významnými osobnosťami, vianočné akademie pre školskú komunitu alebo aj rodičov žiakov s cieľom podporiť záujem o ľudové zvyky a tradície v regiónoch.

V rámci oživenia akvizickej činnosti zabezpečili zároveň tematické doplnenie knižničného fondu. Do rozvojového projektu, ktorý Ministerstvo školstva SR každoročne vyhlasovalo do roku 2009, sa prihlásilo 1 620 základných škôl a stredných škôl. Časť z celkovej sumy 1 759 277,40 € (52 999 989,40Sk) použilo 552 vybraných základných a stredných škôl na nákup kníh do svojich školských knižníc a zrealizovalo veľké množstvo naplánovaných akcií na rozvoj čitateľskej kultúry žiakov.

Podrobnejšie informácie o počte a formách akcií budú k dispozícii až po vyhodnotení dotazníka, ktorý zaslalo koncom marca tohto roku metodické centrum Slovenskej pedagogickej knižnice pre školské knižnice školským knižniciam podporených zo spomínaného rozvojového projektu.

PODPORA ČÍTANIA V ŠKOLSKÝCH KNIŽNICIACH

Na podporu čitateľskej gramotnosti realizovali školské knižnice, okrem spomenutých projektov, najčastejšie individuálnu prácu so svojimi používateľmi, hodiny informačnej výchovy v spolupráci s učiteľmi na vyučovaní jednotlivých predmetov v triedach alebo v rámci vyučovacej hodiny v priestoroch školskej knižnice, exkurzie do školskej knižnice alebo do iných typov knižníc, zväčša verejných, pasovanie žiakov za používateľov školskej knižnice, čitateľské maratóny, autorské besedy, odborné prednášky, tvorbu vlastného leporela alebo kníhy s cieľom rozvíjať fantáziu, predstavivosť a slovnú zásobu žiakov, dramatizácie príbehov, dni otvorených dverí, vianočné akademie, výstavy kníh a iné. Vzdelávacie a kultúrno-spoločenské podujatia organizovali buď v priestoroch školskej knižnice, alebo po dohode s knihovníkmi z verejných knižníc v ich študovniach alebo čítárňach. Takisto sa v hojnom počte zapájali do projektov, ktoré organizovali verejné knižnice, Spolok slovenských knihovníkov, Slovenská asociácia knižníc a iné subjekty.

Príklady kultúrno-spoločenských projektov:

- 16 školských knižníc z celkového počtu 63 zapojených knižníc sa zúčastnilo 20. februára 2009 na celoslovenskom projekte *Hľadá sa Dobšinský*, ktorý bol vyhlásený pri príležitosti *Dňa ľudovej rozprávky*. Jeho cieľom bolo osloviť čitateľov aj nečitateľov, aby prehľadali svoje domáce knižnice, našli akúkoľvek knihu od Pavla Dobšinského a priniesli ju v spomínaný deň ukázať do svojej knižnice. Autorom projektu bola Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave.

- Veľa školských knižníc sa zapojilo do 2. ročníka detského čitateľského maratónu *Čítajme si... 2009*. Žiaci 26. marca 2009 od 9. hodiny ráno do 15. hodiny popoludní čítali slovenské rozprávky. Podujatie zorganizovala Linka detskej istoty pri SV UNICEF v spolupráci so Slovenskou asociáciou knižníc a s ďalšími partnermi.
- 40 školských knižníc z celkového počtu 120 prihlásených knižníc sa zúčastnilo 3. apríla 2009 na medzinárodnom podujatí *Noc s Andersenom 2009*. Uvedené školské knižnice prijali pozvanie Spolku slovenských knihovníkov a využili možnosť zaujať svojich žiakov kreativitou, hravosťou a interaktivitou.

Školské knižnice o svojich podujatiach písali do *Učiteľských novín* (napr. Základná škola Horný Keľčov o besede na tému *Reštaurovanie kníh*; Základná škola Františka Hrušovského v Kláštore pod Znievom o besede s básnikom, spisovateľom a pedagógom Ondrejom Nagajom; Základná škola s materskou školou v Kolte o slávnostnom otvorení školskej knižnice v nových priestoroch; Stredná odborná škola záhradníka v Piešťanoch a Základná škola národnej umelkyne Ľudmily Podjavorinskej s materskou školou v Bziniciach pod Javorinou o podujatí, ktoré zorganizovali pri príležitosti *Medzinárodného dňa školských knižníc*) alebo vo svojej regionálnej tlači. Niektoré školské knižnice uverejňovali stručné informácie o svojich podujatiach na webových stránkach svojich škôl. Ako príklad za základné školy možno uviesť **Základnú školu v Hlennom** (<http://zshlinne.edupage.sk>), ktorá aktuálne informuje o svojich podujatiach zameraných na rozvoj čitateľskej gramotnosti. Najnovšie 26. februára 2010 uverejnila správu z besedy o prečítanej knihe *Matko a Kubko*, na ktorej sa zúčastnili žiaci 2. A triedy s cieľom rozvíjať slovnú zásobu a pestovať si vzťah k detskej literatúre. Ako vzor pre ostatné školské knižnice možno uviesť webovú stránku školy – **Gymnázium, Hlinská, Žilina** (<http://www.gymza.sk>), na ktorej sa nachádza samostatná časť *Školská knižnica*. V tejto časti sú uverejnené základné dokumenty školskej knižnice a informácie o podujatiach školskej knižnice, ktoré sú doplnené vkusnou fotogalériou.

Mnohí školskí knihovníci s cieľom prehľbovať literárne poznanie, vlastnú tvorivosť, kultúrnosť jazyka a pestovať vzťah k slovu ako kultúrnej a umeleckej hodnote takisto pomáhali svojim používateľom pri výbere vhodných textov do rôznych literárnych a literárno-výtvarných súťaží (napr. *Šaliansky Matko, Hviezdoslavov Kubín, Janko Hraško ešte žije..., Rázusovie Vrbcica, Škultétyho rečňovačky, Jašíkove Kysuce, Detská rozprávková Žilina*).

PODPORA ČITATEĽSKÝCH AKTIVÍT V REGIONÁLNYCH KNIŽNICIACH V SPOLUPRÁCI SO ŠKOLSKÝMI KNIHOVNÍKMI, S UČITEĽMI ALEBO RIADITEĽMI ZŠ A SŠ

Aj napriek tomu, že jadro spolupráce verejných knižníc so školskými knižnicami spočíva predovšetkým v poskytnutí odbornej pomoci pri výkone knižničných

činností, mnoho verejných knižníc, ako sme už uviedli, prepožičiava buď svoje priestory na realizáciu podujatí, ktoré organizujú samotní školskí knihovníci alebo učiteľia základných škôl a stredných škôl, alebo zapožičiava informačné zdroje školským knižniciam pre dané podujatie. Veľmi rozšírená je spolupráca pri príprave a realizácii spoločných vzdelávacích a kultúrno-spoločenských podujatí alebo pri zabezpečovaní účastníkov podujatí z radov žiakov základných a stredných škôl.

Ako **vzor vynikajúcej spolupráce** so školskými knihovníkmi a ostatnými učiteľmi základných a stredných škôl treba spomenúť činnosť **Knižnice Juraja Fándlyho v Trnave**. Vďaka svojim pobočkám na troch základných školách a výnimočnej ponuke knižnično-informačných služieb (napr. bezplatné členstvo v knižnici pre žiakov do 15 rokov) sa môže knižnica pochváliť aj tým, že v roku 2009 dosiahla **82,2 % zaregistrovaných žiakov** z celkového počtu školopovinných žiakov v meste Trnava. Z veľkého množstva akcií na podporu čítania hodno pripomenúť okrem spomínanej celoslovenskej akcie *Hľadá sa Dobšinský* aj zorganizovanie súťaže *Deviatková Marienka*, ktorú zorganizovali s učiteľmi základných škôl. Súťaž vyhlásili pri príležitosti 90. výročia narodenia a 5. výročia úmrtia Márie Ďuríčkovej.

Z celého množstva akcií, ktoré regionálne knižnice zorganizovali na podporu čítania žiakov základných a stredných škôl, ako výnimočne vyberáme tieto podujatia:

■ Kysucká knižnica v Čadci

V dňoch 31. 3. – 2. 4. 2009 sa v knižnici, základných školách, stredných školách a kultúrnych inštitúciách v kysuckom regióne uskutočnili autorské besedy so slovenskými spisovateľmi, ako aj odborné semináre s ilustrátormi a redaktormi pod spoločným názvom *Dni detskej knihy na Kysuciach*. Súčasťou podujatia, na ktorom sa zúčastnilo 1 330 účastníkov, boli vernisáže výstav najkrajších kníh a ocenených diel Grand Prix.

V dňoch 30. 11. – 4. 12. 2009 knižnica zorganizovala 41. ročník celoslovenského literárneho podujatia a literárnej súťaže mladých prozaikov *Jašíkove Kysuce*. Semináre, autorské besedy, prednášky a audiovizuálne prezentácie prebiehali v priestoroch knižnice, v základných školách a stredných školách regiónu Kysuce.

■ Knižnica Józsefa Szinyeiho v Komárne

V dňoch 6. 7. – 10. 7. 2009 knižnica s finančnou podporou z grantu Ministerstva kultúry SR zorganizovala *Letný čitateľský tábor* pre 23 žiakov komárňanských základných škôl. Súčasťou tohto podujatia boli napríklad besedy s významnými osobnosťami nitrianskeho regiónu a literárne súťaže.

■ Verejná knižnica Jana Bocatia v Košiciach

Knižnica s podporou Slovenskej asociácie knižníc zorganizovala odborný seminár *Mládež a čítanie* pre učiteľov stredných škôl a knihovníkov. Cieľom seminára bolo „... otvoriť dialóg pedagógov a knihovníkov o tom, akými podpornými aktivitami by sa mohli knižnice zapojiť do vyučovacieho procesu (na hodinách) literatúry, a tak zvýšiť záujem mladých ľudí o čítanie“

V mesiaci júl zorganizovali *Denný čitateľský tábor* pre 38 žiakov 1. stupňa základných škôl.

■ Liptovská knižnica Gašpara Fejérpataky – Belopotockého v Liptovskom Mikuláši

Knižnica vo svojich priestoroch zorganizovala *Recitáčne preteky* pre žiakov – víťazov triednych kôl zo Špeciálnej základnej školy v Liptovskom Mikuláši.

Knižnica s finančnou podporou z grantu Ministerstva kultúry SR zorganizovala podujatie *Učíme sa hrou*, ktorého cieľom bolo prehľbiť a zlepšiť výchovu a vzdelávanie detí zo znevýhodnených skupín obyvateľstva, zaradených do špeciálnej základnej školy formou zážitkového vzdelávania. Žiaci sa zúčastňovali na tvorivých dielňach (napr. na tému *Podďte s nami na lúku* vyrábali rybký, papagáje, motýle) a absolvovali cyklus prednášok o veľkonočných a vianočných zvykoch a tradíciách regiónu Liptov. Prínosom tohto projektu bolo, že knižnica ako kultúrno-výchovná a vzdelávacia inštitúcia sprístupnila svoje priestory etnickej minorite Rómov a ukázala im, že svoj voľný čas môžu tráviť aj zmysluplným spôsobom.

■ Krajská knižnica Karola Kmetku v Nitre

Knižnica pre žiakov 1. ročníka nitrianskych základných škôl zorganizovala podujatie *Ja som prvák, ty si prvák*. Súčasťou podujatia bolo slávnostné privítanie žiakov do radov čitateľov – používateľov knižnice a odovzdanie čitateľských preukazov, ktoré im boli bezplatne vystavené na celý školský rok 2009/2010.

Pre žiakov stredných škôl knižnica zorganizovala veľké množstvo hodín *informačnej výchovy spojených s hovorenou bibliografiou* pri príležitosti výročia žijúcich i nežijúcich osobností zo slovenskej aj svetovej literatúry, hudby a umenia.

■ Knižnica Antona Bernoláka v Nových Zámkoch

Knižnica sa v spolupráci so všetkými školskými knižnicami v novozámockých základných školách a stredných školách zapojila do najpočetnejšieho detského čitateľského maratónu *Čítajme si... 2009*, ktorý sa konal 26. 3. 2009.

Knižnica pripravila odborný seminár pre školských knihovníkov na tému *Cesty a motivácie rozvoja čítania u mladších žiakov základných škôl*.

■ Verejná knižnica Michala Rešetku v Trenčíne

V školskom roku 2008/2009 knižnica realizovala a v prítomnosti spisovateľa Rudolfa Dobiáša slávnostne vyhodnotila 45. ročník medzitriednej a medziškolskej súťaže žiakov základných škôl v čítaní *Čítajme všetci, čítanie je super*, do ktorej sa zapojilo 902 žiakov.

Počas školského roka knižnica sprístupnila svoje priestory žiakom základných škôl pre klubovú činnosť (napr. *Klub D – dievčatá*, *Klub 8 – Osmijanko*, *Knižničný klub*) a počas prázdnin organizovala superkluby.

■ Hontiansko-novohradská knižnica A. H. Škultétyho vo Veľkom Krtíši

Knižnica sprístupnila svoje priestory na realizáciu *23 netradičných vyučovacích hodín* literárnej výchovy, prírodovedy, dejepisu, občianskej náuky, etickej

a regionálnej výchovy s možnosťou využitia dostupných informačných zdrojov knižnice. Na vzdelávacích akciách sa zúčastnilo 457 žiakov z veľkokrtíšskych základných škôl.

Knižnica pripravila vedomostný kvíz *Slovensko – vlast moja* pre najlepších žiakov 4. ročníka všetkých základných škôl v meste.

■ Krajská knižnica v Žiline

Knižnica v spolupráci s Mestskou knižnicou vo Frýdku-Místku a s Beskydskou knižnicou (Książnica Beskidzka) v Bielsku-Bialej zorganizovala 10. ročník medzinárodnej literárnej súťaže *Tvoríme vlastnú knihu* pre žiakov základných a stredných škôl.

Knižnica s finančnou podporou z grantu Ministerstva kultúry SR pripravila podujatie *Vianoce s detskou knihou* pre žiakov žilinských základných a stredných škôl. Súčasťou podujatia boli besedy so spisovateľmi.

■ Mestská knižnica v Bratislave

Počas jarných prázdnin knižnica zrealizovala *výtvarný workshop*, ktorý bol zameraný na literárne témy a určený žiakom bratislavských základných škôl.

V dňoch 29. – 30. 10. 2009 knižnica zorganizovala podujatie *Jesenné prázdniny v knižnici* vo forme denného tábora opäť pre žiakov základných škôl.

■ Malokarpatská knižnica v Pezinku

Knižnica realizovala *hodiny informačnej výchovy*, ktoré spojila so slávnostným zápisom žiakov 1. a 3. ročníka pezinských základných škôl za čitateľov – používateľov knižnice. Knižnica v spolupráci so školskými klubmi detí z jednotlivých základných škôl vo svojich priestoroch organizovala *Popoludnia s rozprávku*. Súčasťou týchto akcií bola nielen výmena kníh, literárne súťaže, hlasné čítanie, ale aj medailóniky pri príležitosti výročia významného spisovateľa.

ČÍTANIE – ČÍTANOSŤ – ČITATEĽ

3. konferencia Inštitútu vedeckých informácií
a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity, Vroclav, Poľsko

Mgr. Elżbieta Jamróz-Stolarska, Mgr. Monika Jaremków *

Lektúra a čítanie boli a naďalej sú formami účasti na intelektuálnom a duchovnom živote spoločnosti. Čítanie ako mnohorozmerný jav je predmetom záujmu viacerých vedných disciplín. Príležitosť pozrieť sa na čitateľské javy a prezentácie výsledkov výskumu z tohto hľadiska sa naskytla na konferencii s názvom *Čítanie – čítanosť – čitateľ*, ktorú usporiadal Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego) v dňoch 1. – 3. decembra 2009. Rokovanie konferencie prebiehalo na niekoľkých miestach vrátane jednej z najkrajších sál tejto vysokej školy – v Oratóriu Marianum. Na konferencii odznelo celkovo 39 referátov. Vlastnému rokovaniu predchádzala prezentácia v Oddelení starých tlačí univerzitnej knižnice, ktorá nadväzovala svojím zameraním na jednu z tém nastolených na konferencii, konkrétne prof. Krzysztof Migoń z Inštitútu vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity prezentoval na niekoľkých príkladoch stopy po čítaní dávnych čitateľov.

Konferenciu slávnostne otvorili dekan Filologickej fakulty prof. Michał Sarnowski a riaditeľka Inštitútu vedeckých informácií a knižničnej vedy prof. Dr. Marta Skalska-Zlat. Rokovanie prvej časti konferencie prebiehalo v pléne a bolo venované všeobecným otázkam čítania.

* Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Vroclavskej univerzity, Vroclav
e-mail: elzbieta.jamroz-stolarska@ibi.uni.wroc.pl;
monika.jaremkow@ibi.uni.wroc.pl

Prvým vystupujúcim bol Dr. Janusz Kosteci (Inštitút knihy a čítania Poľskej národnej knižnice vo Varšave), ktorý vo svojom príspevku *Čítanie ako predmet výskumu* uviedol definíciu čítania a vymedzil jeho oblasti, ako aj výskumné techniky.

Prof. Irena Socha (Inštitút vedeckých informácií a knižničnej vedy Sliezskej univerzity) v referáte *Čitateľ v poľskom bibliologickom myslení* upozornila na absenciu teoretických syntéz v poľskej knihovede a formulovala hypotetickú odpoveď na otázku, čo bolo a je základným identifikačným znakom bibliologickej definície čitateľa na rozdiel od definícií formulovaných literárnou vedou, sociológiou a psychológiou.

Dr. Katarzyna Wolff (Inštitút knihy a čítania Poľskej národnej knižnice) sa v príspevku *Dnešný čitateľ – medzi medializáciou a individualizáciou* pokúsila rekonštruovať hlavné stratégie čítania, predovšetkým krásnej literatúry. Východiskom jej úvah boli výskumy čítania systematicky realizované jej pracoviskom.

Dr. Olga Dawidowicz-Chymkowska (Inštitút knihy a čítania Poľskej národnej knižnice) predniesla príspevok pod názvom *O čitateľovi očami psychológov – smery súčasných psychologických výskumov čítania*, v ktorom prezentovala prehľad poľských a zahraničných výskumov čítania s uplatnením psychologickéj optiky, teda s dôrazom na čitateľskú motiváciu, zážitky spojené s recepciou textu a na psychologické následky čítania.

Prvý deň rokovania uzavrela Dr. Renata Aleksandrowicz prednáškou *Kto číta knihy, žije dvakrát. Prípadová štúdia ako príklad kvantitatívnej metódy pri tvorbe*